

Respons

Syria: Rekruttering av barn til væpnede grupper

- I hvilken grad blir mindreårige rekruttert til væpnede grupper i Syria i dag?
- Rekrutteres mindreårige med tvang?
- Hva slags oppgaver og funksjoner har mindreårige i de væpnede gruppene?
- Hvilke væpnede grupper rekrutterer mindreårige?

Informasjonen i denne responsen er basert på samtaler Landinfo hadde med representanter for FN-organisasjoner, andre internasjonale organisasjoner og vestlige ambassader i Libanon og Jordan i september 2013. I tillegg refereres det til skriftlige rapporter fra enkelte internasjonale organisasjoner publisert i 2013 og 2014.

Responsen gir informasjon om rekruttering av barn til alle stridende parter i den syriske borgerkrigen. De stridende partene består på regimesiden av den syriske hæren, som for en stor del bemannes av vernepliktige soldater, og av ulike væpnede militser som er lojale mot regimet. Disse militsene rekrutterer blant sivile syrere. Regimet støttes også av utenlandske krigere fra den libanesiske sjiamuslimske militsen Hizbullah og av sjiamuslimer fra land i regionen.

På opposisjonssiden eksisterer det et stort antall væpnede opprørsgrupper og koalisjoner av opprørsgrupper. Disse rekrutterer avhoppere fra den syriske hæren, lokale sivile syrere og utenlandske krigere fra mange ulike land. Tre kurdisk-dominerte enklaver nord og nordøst i landet domineres av det kurdiske partiet PYD og deres milits YPG som i første rekke rekrutterer blant lokale syriske kurdere.

I hvilken grad blir mindreårige rekruttert til væpnede grupper i Syria i dag?

Rekruttering av barn forekommer. Det finnes imidlertid ikke eksakte tall på hvor mange barn som har blitt rekruttert til væpnede grupper. Child Protection Working Group (CPWG)¹ har

¹ CPWG er et koordinerings- og samarbeidsforum for beskyttelse av barn og ivaretagelse av barns behov i humanitære operasjoner. Ulike FN-organisasjoner og andre internasjonale hjelpeorganisasjoner deltar i forumet. CPWG ledes av UNICEF på globalt plan (CPWG u.å.).

gjennomført en spørreundersøkelse blant flyktninger og hjelpearbeidere i Syrias naboland i tidsrommet februar til mai 2013 hvor spørsmål om rekruttering av barn ble berørt. Respondentene ble spurt om situasjonen på sitt hjemsted i Syria. 40 % av de spurte i undersøkelsen svarte at de personlig kjente barn som hadde blitt vervet til væpnede opposisjonsgrupper. 62 % kjente til at det foregikk rekruttering av barn på det sted i Syria respondenten hadde flyktet fra. 71 % var av den oppfatning at rekruttering av barn var et økende fenomen. Undersøkelsen gir imidlertid ikke et representativt bilde av den syriske befolkningen, da utvalget fortrinnsvis består av flyktninger nylig ankommet til Jordan, Libanon og Irak (CPWG 2013, s. 13).

Rekrutteres mindreårige med tvang?

Representanter for Human Rights Watch (HRW), Crisis Group og ulike vestlige ambassader som Landinfo snakket med i Beirut i september 2013, forklarte at de ikke så noen indikasjoner på at det foregikk tvangsrekruttering til væpnede grupper, verken på regimesiden eller blant de opposisjonelle. De fleste barn lar seg verve frivillig. Samtidig opplevde en del unge menn og barn under 18 år et sosialt press fra familie og nærmiljø og forventninger fra omgivelsene om at de burde slutte seg til væpnede grupper og delta i krigen. Denne formen for sosialt press gjorde seg gjeldende inne i Syria og blant flyktninger i nabolandene. Økonomi var også en viktig drivkraft i rekrutteringen. Krigen har medført at mange familier er avhengig av ekstrainntekter fra barnas arbeid, og lønn fra væpnede grupper er en av få inntektsmuligheter. Foreldrenes holdninger til rekruttering av barn til væpnede grupper varierte. Enkelte foreldre var stolte over at barna sluttet seg til væpnede grupper. Andre forsøkte aktivt å forhindre at deres barn ble rekruttert. Enkelte flyktet sågar fra sitt hjemsted for å unngå rekruttering av egne barn (HRW 2013; Crisis Group 2013; FN-organisasjon i Jordan; Vestlige diplomater i Beirut 2013).

Ifølge Child Protection Working Group (CPWG) er rekrutteringen av barn i utgangspunktet frivillig, og skjer i første rekke blant barn over 15 år. Barn i denne aldersgruppen blir gjerne sett på som «unge voksne» med ansvar og forpliktelser overfor sin familie og nærmiljøet (CPWG 2013, s. 13).

Hva slags oppgaver og funksjoner har de mindreårige i de væpnede gruppene?

Ifølge en rapport fra FNs generalsekretær til Sikkerhetsrådet om barn og den væpnede konflikten i Syria fra januar 2014, har væpnede opposisjonsgrupper rekruttert barn under 18 år både til støttefunksjoner og til aktiv deltagelse i kamphandlinger. Støttefunksjoner har inkludert oppgaver som matlaging, rengjøring av våpen og smugling av våpen og ammunisjon. Barn har også blitt benyttet som budbringere, speidere og spioner. I tillegg har gutter og jenter under 18 år blitt satt til å evakuere sårede og assistere helsepersonell (UN Secretary-General 2014, s. 4).

Ifølge Crisis Group er ikke borgerkrigen i Syria dominert av barnesoldater. Det er ikke vanlig at barn under 18 år ble brukt i direkte kamphandlinger på frontlinjene (Crisis Group 2013). Det finnes imidlertid eksempler på at barn har deltatt i direkte kamphandlinger. Ifølge FNs generalsekretær har barn gjennomgått kamptrening og trening i håndtering av våpen. Barn har også deltatt i militære trefninger eller ble satt til å bemanne kontrollposter. Beslutningen om eventuelt å benytte barn direkte i militære trefninger blir tatt av den enkelte lokale

kommandant på individuell basis. Ulike væpnede grupper har ulike regler og ulik praksis rundt dette (UN Secretary-General 2014, s. 4).

FNs menneskerettighetsråd har satt opp en særskilt undersøkelseskommisjon for Syria (Independent international commission of inquiry on the Syrian Arab Republic) som forsøker å samle dokumentasjon om menneskerettighetsbrudd i Syria gjennom blant annet intervjuer med ofre. Ifølge undersøkelseskommisjonen har barn mellom 15 og 17 år blitt satt inn i direkte militære trefninger. De har også funnet dokumentasjon på at barn helt ned i 12 – 14 årsalderen ble brukt til å bemanne kontrollposter (UN Human Rights Council 2014a, s. 13; UN Human Rights Council 2014b, s. 5-6). Ifølge representanter for en FN-organisasjon som Landinfo snakket med i Amman i september 2013, ville enkelte væpnede grupper ikke verve barn i det hele tatt mens andre var åpne for dette (FN-organisasjon i Amman 2013). Ifølge representanten for Crisis Group var det for øvrig mer enn nok av frivillige voksne som ønsket å verve seg til de væpnede gruppene. Det var således ikke behov for å rekruttere barn. De væpnede gruppene manglet generelt våpen, men ikke personell. Dette begrenset barns deltagelse i de væpnede gruppene (Crisis Group 2013).

Hvilke væpnede grupper rekrutterer mindreårige?

Rekruttering av barn til de væpnede opposisjonsgruppene

Ifølge FNs menneskerettighetsråd ble barn rekruttert til ulike væpnede grupper tilknyttet Den frie syriske armé (FSA) og til grupper som Ahrar al-Sham, Nusra-fronten og Den islamske staten i Irak og Levanten (ISIS) (UN Human Rights Council 2014a, s. 13; UN Human Rights Council 2014b, s. 5-6). Også FNs generalsekretær rapporterer at opposisjonsgrupper rekrutterer barn, men uten å spesifisere hvilke grupper det gjelder (UN Secretary-General 2014, s. 4).

Rekruttering av barn til den syriske hæren eller regime-lojale væpnede grupper

Den syriske hæren består for en stor del av vernepliktige soldater. Den generelle verneplikten som eksisterte før borgerkrigen består fremdeles, men innkalling av nye rekrutter skjer kun i regimekontrollerte områder (HRW 2013). Det er ingen indikasjoner på at personer under 18 år innkalles til militærtjeneste (Crisis Group 2014).

Det er få eksempler på rekruttering av barn under 18 år til pro-regime væpnede militser. Representanter for internasjonale organisasjoner som Landinfo snakket med i Libanon og Jordan i september 2013 hadde ingen konkret informasjon om at barn blir rekruttert til disse militsene. I FNs menneskerettighetsråds rapport fra februar 2014 fremgår det imidlertid at barn ned i 13 års alder har blitt bevæpnet og brukt på pro-regime kontrollposter i Aleppo, Dara'a og Tartus (UN Human Rights Council 2014a, s. 13).

Rekruttering av barn til den kurdiske militsen YPG

Det foreligger ingen indikasjon på tvangsrekruttering til YPG. Det foreligger heller ikke konkrete eksempler på at barn har blitt brukt av YPG i direkte militære trefninger (Crisis Group 2014; HRW 2014). FNs menneskerettighetsråd har dokumentert at barn mellom 14 og 17 år har blitt satt til å bemanne YPGs kontrollposter i Qamishli og i Afrin. Dette til tross for

Respons Syria: Rekruttering av barn til væpnede grupper

ordrer utstedt av YPG til sine kommandører i desember 2013 om at de ikke skal rekruttere barn (UN Human Rights Council 2014b, s. 6).

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om. Landinfos responser og temanotater er basert på opplysninger fra både åpne og anonyme kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder.

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater. Responser er utarbeidet innenfor korte frister og inneholder gjerne lite bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- CPWG, dvs. Child Protection Working Group (2013). *Syria child protection assessment*. Tilgjengelig fra <http://cpwg.net/wp-content/uploads/sites/2/2013/09/SCPA-FULL-Report-LIGHT.pdf> [lastet ned 30. april 2014]
- CPWG (u.å.) *What is Child Protection Working Group?* CPWG. Tilgjengelig fra <http://cpwg.net/> [lastet ned 28. mai 2014]
- Independent international commission of inquiry on the Syrian Arab Republic (2014a, 12. februar). *Report of the independent international commission of inquiry on the Syrian Arab Republic*. Genève: UN Human Rights Council. Tilgjengelig via <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/HRC/IICISyria/Pages/IndependentInternationalCommission.aspx> [lastet ned 20. mai 2014]
- Independent international commission of inquiry on the Syrian Arab Republic (2014b, 18. mars) *Oral Update of the independent international commission of inquiry on the Syrian Arab Republic*. Genève: UN Human Rights Council. Tilgjengelig via <http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/CoISyria/OralUpdate18March2014.pdf> [lastet ned 20. mai 2014]
- UN Secretary-General (2014, 27. januar). *Report of the Secretary-General on children and armed conflict in the Syrian Arab Republic*. New York: UN Security Council. Tilgjengelig via <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/N1362707.pdf> [lastet ned 25. april 2014]

Muntlige kilder

- Crisis Group. Møte 27. september 2014.
- FN-organisasjon i Amman. Møte 30. september 2014.
- HRW (dvs. Human Rights Watch). Møte 24. september 2014
- Vestlige ambassader i Beirut og Amman. Møter i september 2014.

Respons Syria: Rekruttering av barn til væpnede grupper

© Landinfo 2014

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.